

Of:

Het gaat in de Kerk om onze verhouding tot God en niet om onze verhouding tot het vorstenhuis en vaderland.

En als in het gebed gezegd wordt:

Wij gedenken ook uwe goddelijke ontferming, Heere, die gij daarin betoond hebt, dat gij een en andermaal in de geschiedenis van ons volk het Huis van Oranje in bijzondere wijze hebt willen gebruiken als een middel in uw hand om uw Kerk in deze landen van allen druk vrij te maken en de kennis der waarheid onder ons volk ruimte te maken.

Heere, onze God, wij weten, dat Gij vrij zijt om te verkiezen, wien Gij wilt, en te verwerpen, wien Gij wilt. Maar wij weten ook, dat Gij menschen in uw dienst wilt gebruiken om voor uw Rijk ruimte te maken in de wereld.

O Heere, onze God, indien het ooit naar uw verborgen goddelijke verkiezing zou zijn, dat Gij daarvoor dit prinskind wilt gebruiken, o maak het dan ook door uw Geest gewillig om uw dienaar te zijn.

dàn gaat het me schemeren. Op zijn weg van God tot de gemeente zei de „boodschappenjongen“ wat anders dan op zijn weg van haar tot God.

Dynamiet?

Aan de scheuren in den bodem kan ik 't nog niet zien.

K. S.

GENERALE SYNODE DER GEREFORMEERDE KERKEN.

De zevende zitting.

Dinsdagmorgen ving in de Noorderkerk te Sneek de 7e zitting aan.

De Voorzitter, Ds J. L. Schouten, opende de zitting met het doen zingen van Ps. 68:14 en gebed, waarna hij appèl-nominaal hield.

De Ouderlingen R. Zuidema van Goes en J. van Woerden te Raamsdonkveer, voor het eerst ter vergadering aanwezig, betuigden door opstaan van hun zitplaatsen instemming met de belijdenisschriften.

Predikantenruil.

Hierna rapporteerde Ds W. L. Milo van Almelo over de aan de betrokken deputaten gestelde vraag of er maatregelen konden worden voorgesteld, die er toe kunnen leiden om in gevallen waarin een dienaar des Woords te lang aan zijne gemeente verbonden zou blijven, voorziening te treffen. Het rapport der commissie was tevoren in druk verschenen en aan de leden der Synode toegezonden. De commissie vereenigde zich met de conclusies van deputaten, luidende:

1. Indien twee kerken en haar dienaren des Woords door onderlinge samenspreking tot overeenstemming inzake verwisseling van predikanten gekomen zijn, gaan deze kerken op denzelfden dag over tot de beroeping van elkaars dienaren des Woords en ontvangen later op deze wijze van beroeping de approbatie der classis.

2. Aan de Part. Synoden wordt door de Gen. Synode aanbevolen elk twee deputaten ad art. 49 aan te wijzen tot wie de kerken en (of) dienaren des Woords kunnen wenden als tot vertrouwensmannen, om in gevallen als bovengenoemd van raad en bijstand te dienen.

3. De bedoelde deputaten van de eene Part. Synode kunnen zich verstaan met die van een ander ressort, opdat verwisseling tusschen kerken uit verschillende ressorten desgewenscht worde bevorderd.

Bij de discussie wees prof. dr. Greydanus er op, dat hier niet moet gesproken van verplaatsing maar van verwisseling.

Prof. dr. K. Schilder wilde in conclusie 2 een wijziging of anders deze conclusie doen vervallen.

Ds N. Duursema stelde een vraag in betrekking tot de positie van de classis. Veel resultaat verwacht spr. van deze zaak niet en hij oordeelt, dat de deputaten ad art. 49 deze zaak kunnen behartigen en hier geen aparte deputaten noodig zijn.

Hierna beantwoordde Ds Milo de gemaakte opmerkingen, waarna de conclusies werden aangenomen, nadat de Synode met groote meerderheid had uitgesproken, dat twee deputaten genoeg was.

Leergeschieden.

Hierna rapporteerde Dr W. A. v. Es over een schrijven van de predikanten Den Boeft (Kralingen), De Vries (Den Haag-O.), Westerink (Leiden) en Telder (Breda), houdende bedenking tegen het feit, dat de vorige Synode deputaten heeft benoemd inzake de leergeschieden. Adressanten verzoeken om het genomen besluit terug te nemen en het rapport terzijde te leggen.

Aangezien de schrijvers geen enkel argument noemen, dat niet door de Synode van Amsterdam onder oogen is gezien, stelde de commissie voor aan het verzoek niet te voldoen.

Ds N. Duursema, staande aan de zijde der schrijvers, kan met de conclusie wel meegaan, temeer waar zij geen nieuwe argumenten aansnijden.

Prof. dr. K. Schilder kan om praktische redenen met de conclusie meegaan en is er voor, dat de zaak thans doorgaat. Van dit schrijven was spr. niets bekend. Er is naar spr.'s mening veel misverstand en dat moet verdwijnen.

Na repliek van Dr v. Es werd de conclusie aangenomen.

Zendingszaken.

Vervolgens kwamen aan de orde de hoofdstukken 10, 11 en 12 van het Zendingsrapport handelende over de kerken van Batavia, Soerabaja en Medan.

Rapporteur was Ds D. Hoek van Enkhuizen.

Ds W. Breukelaar gaf nog een nadere toelichting. De Synode nam de conclusies aan en sprak uit, dat mede met het oog op den internationalen toestand alle bedragen voorloopig worden gevoteerd.

Aan het einde der Synode zal de collectienlijst definitief worden vastgesteld.

Tenslotte rapporteerde Ds Hoek over de kerk van Palembang, welk rapport eveneens werd goedgekeurd.

Over de Zendingsstudie onder de studenten rapporteerde ouderling J. J. v. Commenee van Utrecht. Dezelfde rapporteerde over het Zendingsblad, den Zendingskalender en het Zendingsbureau. Aan de discussie namen deel Ds W. H. den Houting, Ds N. Duursema, Ds W. Breukelaar en Ouderling R. Zuidema.

De Voorzitter bracht een woord van hartelijken dank aan Ds W. Breukelaar voor de wijze waarop hij het Zendingsblad redigeert en aan Dr Th. Ruys te Lisse voor zijn beheer van en het leiding geven aan het Zendingsbureau der Kerken.

Ds H. Hoek rapporteerde hierna over het Zendings-terrein in de residentie Madioen, dat door het Ned. Zendelinggenootschap ter overname is aangeboden. De commissie stelde voor overeenkomstig het Zendings-rapport aan het Ned. Zendelinggenootschap te berichten, dat overname nog in overweging is, te zoeken naar een kerk hier of in Indië, die al dan niet in samenwerking met andere kerken en eenigen steun uit de generale kas dit terrein aanvaarden kan en eventueel maatregelen voor overname te treffen en gaat zulks niet dit aan aan bedoeld genootschap te berichten.

In de discussie wees Dr H. Kaajan er op, dat Utrecht helaas om financiële en andere redenen dit prachtig terrein niet kan overnemen.

De conclusies werden aangenomen waarna de morgen-zitting werd gesloten.

De middagvergadering.

In de middagvergadering, die aanving met het zingen van Ps. 81:12, rapporteerde allereerst prof. dr. J. H. Bavinek over de kerk te Djocja en haar verzoek om steun voor het perswerk.

De Synode vereenigde zich met het voorstel om een jaarlijksche subsidie van f1000,— te verleenen indien de generale kas dit toelaat.

Prof. Bavinek rapporteerde ook over de leetuur-verspreiding en het verzoek der classis Batavia daarvoor gelden te voteeren. De commissie stelde voor terzake in overleg te treden met de classis Batavia en de afzonderlijke vergadering van miss. predikanten op Midden-Java, indien een geschikte regeling gevonden wordt terzake maatregelen te nemen en maximaal f500,— per jaar te voteeren.

Op voorstel van ds F. J. Jonkhof van Malang werden ook de miss. predikanten van Soemba in deze zaak betrokken.

Prof. Bavinek rapporteerde vervolgens over het zendingsconsulaat. Besloten werd de aansluiting op de bekende voorwaarden te handhaven.

Over de revisie der Javaansche bijbelvertaling rapporteerde deze hoogleraar eveneens gelijk hij het ook deed over den zendingsstudieraad.

Prof. Bavinek rapporteerde hierna over een schrijven van de kerken van Groningen, Drente en Overijssel, waar de zendingsynode vraagt om een wettelijke bescherming van de rechtmatige belangen der zendingscorporaties, die aangeast worden door het binnendringen van andere zendingen op het door haar verzorgde terrein, speciaal t.a.v. Soemba.

De commissie stelde voor te antwoorden, dat het in het algemeen genomen, niet gewenscht voorkomt de bescherming der regeering in te roepen tegen de schade, die op het zendingsveld wordt ondervonden door het binnendringen van andere Zendingen; dat evenwel in concrete gevallen waarin materiële schade wordt aangebracht door de concurrende actie van de R.K. missie of van eenige zendingscorporatie, een beroep op de regeering kan worden gedaan om regelen op te treden.

Aan de discussie namen deel: Prof. dr. J. Waterink, prof. dr. S. Greijdanus en ds A. Scheele van Kapelle-Biezelinge.

Een voorstel-Greijdanus, overgenomen door ouderling S. v. Wijk van Heemstede, om de tweede conclusie te schrappen, werd met groote meerderheid verworpen, waarna de Synode zich met de conclusies vereenigde.

Kwestie-Drachten.

Prof. dr. D. Nauta rapporteerde over een bezwaarschrift van de classis Zierikzee inzake weigering van de classis Drachten om inlichtingen te verstrekken inzake schorsing van een predikant en onderzoek en beoordeling door de Gen. Synode van de wijze waarop de geheele censuur is geoefend en een verzoek van de Part. Synode van Zeeland van gelijke strekking.

De conclusie zegt, dat, aangezien de classis Zierikzee zich niet heeft gewend tot de Part. Synode van Friesland-Zuid als bevoegde beroepsinstantie, terwijl de Part. Synode van Zeeland haar bezwaren noch aan de classis Drachten, noch aan Friesland-Zuid heeft kenbaar gemaakt, bezwaarschrift en verzoek niet ontvankelijk behoeven te worden verklaard.

Aan de discussie namen deel ds A. Scheele en prof. dr. S. Greijdanus.

Ds Scheele bepleitte voor Zeeland verzachtende omstandigheden, terwijl prof. Greijdanus er op wees, dat het vroeger wel eens anders is gegaan.

Prof. Nauta verdedigde de conclusies, er op wijzend, dat de zaak toch nog nader aan de orde komt, maar thans het puntje bij het paaltje moet gehouden.

Met algemeene stemmen vereenigde de Synode zich met de conclusies.

Hierna kwamen enkele bezwaarschriften aan de orde, waarover rapporteurs waren ouderling M. U. Dijkstra van Anjum en ds W. L. Milo van Almelo.

Ouderling T. Tieleman rapporteerde over het rapport van deputaten voor correspondentie met de Hooze Overheid.

Goedgekeurd.

Eenheid.

Ds W. H. den Houting las het rapport van deputaten voor de bevordering van de eenheid onder de Geref. belijders, waarna prof. dr. H. H. Kuiper over dit rapport rapporteerde. De conclusies strekken tot declaratie van deputaten en voorts haar leedwezen uit te spreken, dat de Synode der Chr. Geref. Kerk niet

bereid is geweest aan het verzoek van deputaten tot een saamspreking over de bezwaren door haar ingebracht te voldoen en de desbetreffende correspondentie in de bijlagen der acta dezer Synode op te nemen; aan de Synode der Chr. Geref. Kerk alsnog een schrijven te richten, zooals dit door deputaten is voorgesteld;

(uitspreken van diepe teleurstelling over het feit, dat het verzoek om een mondelinge samenspreking wederom door de Synode der Chr. Geref. Kerk is afgewezen; uitspreken van de overtuiging, dat in een zoo delicate zaak als de onderhavige een schriftelijke gedachtenwisseling niet in de plaats van een mondelinge samenspreking kan worden gesteld; uitspreken van voortdurende beredverklaring tot mondelinge samenspreking, wanneer het verzoek daartoe van de Synode der Chr. Geref. Kerk uitgaat);

de deputaten te continueeren met de opdracht om:

a. wanneer de Synode der Chr. Geref. Kerk alsnog zich bereid mocht verklaren een samenspreking over de ingebrachte bezwaren te houden, deze met haar of de door haar daartoe gemachtigde deputaten te houden;

b. te bevorderen, dat het officiële contact, dat verkregen is met vooraanstaande broederen, die de Geref. belijdenis liefhebben, worde voortgezet;

c. een dergelijk contact ook te zoeken met anderen van Geref. belijdenis in ons vaderland, teneinde de eenheid te bevorderen.

Aan de discussie over de conclusies namen deel ouderling T. Tieleman, prof. dr. K. Schilder, ds D. Hoek, ds N. Duursema, waarna de conclusies werden vastgesteld.

Om half zes verdaagde de voorzitter de zitting tot half acht.

Avondzitting.

In de avondzitting van Dinsdag rapporteerde de ouderling C. P. Vogelaar van Krabbendijke over een verzoek van den heer M. O. v. d. Ende te Middelburg inzake te lage predikantstractementen, art. 19 K.O.

De Synode besloot op het verzoek niet in te gaan.

Ds J. v. d. Berg rapporteerde hierna over de grens-regeling Kantens—Onderdendam; Gronw—Oldeboorn; de Wilp—Siegerswoude; Ommen—Zuidlaren en Haren—Roden; Ds W. L. Milo rapporteerde over de grens-regeling Halle—Varseveld.

Na goedkeuring der conclusies ging de Synode in comité-generaal.

Achtste zitting.

De achtste zitting ving aan met het zingen van Ps. 68:17 en gebed. Na appèl-generaal en het vaststellen der acta deed de praeses enkele mededeelingen.

De assessor, Ds F. C. Meyster van Rotterdam, deed hierna voorlezing van de door het moderamen voorgestelde verdeelingscijfer, zoowel voor de onkosten der Generale Synode als voor de uitgaven artt. 11 en 13.

Aan de discussie namen deel ouderling O. G. de Jong van Almkerk, dr. H. Kaajan, ds D. Scheele van Assen en ouderling A. Borkent van Heerenveen, waarna de cijfers werden vastgesteld.

Hulpbehoevende kerken en personen.

Hierna bracht ds H. Meijering van Katwijk a. d. Rijn het rapport uit namens deputaten voor art. 11 (hulpbehoevende kerken en personen).

Namens de commissie bracht ouderling J. Beukema van Hoogeveen rapport uit, waarbij tevens aan de orde kwamen een verzoek van de kerk van Laar om de toezegging door de Synode gedaan in betrekking tot het uitbetalen van het predikantstractement, waarvan nog geen gebruik behoefde te worden gemaakt, te willen verlengen, alsook het rapport inzake de Afscheldingscollecte.

De conclusies luiden:

1. de rekening over de drie verlopen jaren, goed te keuren en de penningmeester décharge te verleenen van het gevoerde beheer, onder dankzegging voor den door hem verrichten arbeid;

2. de te benoemen deputaten de behartiging der zaken van art. 11 op te dragen, onder verantwoording aan de volgende Synode.

Het verzoek van de kerk van Laar werd aangehouden. Ds Meijering bracht ook het verslag uit over de Afscheldingscollecte. We ontleenen daaraan, dat de uitgaven bedroegen f33.180,21 en de inkomsten f7815,19, zulks gerekend over de 3-jarige periode sinds de vorige Synode.

De conclusies strekten tot goedkeuring van de handelingen van deputaten en décharge van den penningmeester ds E. A. Groenewegen en de te benoemen deputaten te machtigen tot het verder beheer der nog aanwezige gelden en onder verantwoording aan de volgende Synode. Tot het nemen van die maatregelen, welke hun daarbij noodig en dienstig voorkomen. Aangenomen.

Zendingszaken.

Hierna kwamen verschillende Zendingzaken aan de orde, waarover ouderling A. Schmal van Enschede rapporteerde. Ze betreffen de Soembazending, de kerken te Heeg, Utrecht, Delft, Rotterdam, Middelburg (waarbij het verzoek om subsidie voor de Zending van Zeeland), Rotterdam-Zuid en Leiden. De conclusies luiden:

1. De handelingen Uwer Deputaten goed te keuren.

2. Een eventueel verzoek van de deputaten voor de Zending op Soemba om steun ten behoeve van:

a. de onderhoudskosten van de leerlingen der op-leidingschool;

b. eigen schoolinspectie;

c. de normaalleergang;

in welwillende overweging te nemen en hen te machtigen, als dit naar hun oordeel noodig zal zijn, en de staat der Generale Kas het toelaat, op daartoe strekkend gemotiveerd verzoek elk jaar hiervoor subsidie te verleenen uit de Generale Kas tot een gezamenlijk bedrag van ten hoogste f3000,— per jaar.

3. Uit te spreken, dat, wat betreft hetgeen vermeld is onder hoofd 5 ten 2 van het Zendingsrapport, de Synode instemt met het oordeel van de deputaten voor de Zending te dezer zake en hiervan kennis te geven aan de kerk te Delft.

4. a. Goed te keuren de regeling die uw deputaten hebben getroffen met de kerk te Rotterdam, wegens